

Lhenice 1283 - 2003

720 let od první písemné zmínky
v archivních pramenech

Kreslír Karel Liška (1910 - 1993)

Lhenic se dotkl jen hrotem své tužky - lehounce, jako křídlem motýlím. Český heraldik Karel Liška byl povoláním strojník ve Škodovce. Opustil nás všechny už před deseti lety, ale v širokém záběru své umělecké tvorby

stále zůstává nepřekonaným kreslířem městských znaků a hlavně obecních, rychtářských pečetí. Popularizaci české sfragistiky - nauky o pečetích, věnoval všechn svůj volný čas.

Byl rodilý Žižkovák (*28. 1. 1910) a podivuhodná krása znaků a starých pečetí ho oslovila už jako gymnazistu při návštěvách Národního muzea, které jeho otec zásoboval ze svého vinohradského papírnickví potřebným sortimentem. Karel se samozřejmě nespokojil jen s malováním. Postupem času zvládl čtení starého písma a probádal stovky historických listin, vypovídajících o dávných výsadách a právech měst i obcí. Jeho přítel Jan Oulík nedávno vzpomínal, že na zobrazení pečeti měl pan Liška zvláštní metodu. V muzejní nebo archivní badatelně nejdřív položil na pečeť tenký průklepový papír. Přes něj opatrně, aby nepoškodil křehkou pečeť, naplocho přejížděl měkkou tužkou. Do této stínové kresby pak doplnil detaily. Doma to znovu překreslil načisto, vytáhl tuší a zařadil s popisem do své sbírky.

Badatel a nadaný výtvarník Karel Liška svou precizní realistickou kresbou tak dokázal citlivě zrekonstruovat i podoby některých pečeti z jejich originálů, značně poškozených zubem času.

V kolekci jeho maleb a kreseb uchovávané v pražském Archivu Národního muzea jsou také vyobrazení několika pečeti Lhenic. K nim si v roce 1977 poznamenal mj. i část českého textu z pražského Sa-

albuchu 284/164 o povýšení Lhenic na městečko listinou z 21. ledna 1544. Král Ferdinand I. tenkrát Lhenice nadal právem konání trhů, pečetení zeleným voskem a udělil jim znak:

"Na přřed aby miely Peczet zegmena Sstjt modrý neboližto Lazauowe Barwy, w niemż Sstiep Jablonowy S owotczem stogy a okolo toho Sstiepu zed s Stiny se vydij..." (tzn. zeď s cimbuřím se vidí). Stiny - stínky jsou zuby a na hradbě se střídají s prolukami - výřezy. Tvořily kryty a výhledy pro střelce. Originály pečeti, které pan Liška nakreslil, jsou uloženy v tzv. Eichlerově sbírce Národního muzea - dvě varianty z roku 1781 a po jedné z r. 1668 a 1575. Razítka se v Čechách začala výrazněji prosazovat k ověřování až v 19. století. Kresby tří lhenických otisků jsou pořízeny ze sbírek treboňského archivu (zleva: 70. léta 20. století, 1942 a 1948).

Sfragistika neboli sigilografie (název vědy je odvozen z řeckého Sfragis či latinského sigillum, obojí = pečeť) obvykle rozlišuje své voskové děti na nápisové, obrazové, portrétní a znakové. K těm posledně jmenovaným patří všechny zachované lhenické exempláře s krásným znakem městečka.

Miloslav Trnka